DADES DE RESERVA I CONTACTES ÚTILS

Per assegurar l'accés a la Basílica de Montserrat durant l'actuació de l'Escolania (cant del *Virolai*) i la visita a la Mare de Déu, els centres educatius han de realitzar una reserva prèvia obligatòria.

- **Gestió de reserves grupals:** Servei d'atenció a visitants de Montserrat
- **Telèfon:** (+34) 93 877 77 01
- **Correu electrònic:** informacio@abadiamontserrat.net / reserves@paxmontserrat.com
- **Plataforma web:** enllaç (Secció *Reserves per a grups escolars*)
- **Observacions:** Sol·licitar la franja horària corresponent al cant de l'Escolania (13:00 h). Es recomana confirmar el nombre exacte d'alumnes i docents amb molta antelació.

TREBALL PREVI A L'AULA

Explicació engrescadora breu que inclogui:

1. **El 200 aniversari Vedruna i Joaquima:**
    - Introduir la figura de Joaquima de Vedruna, tot destacant-ne el compromís amb l'educació i l'ajuda comunitària.
    - Explicar el sentit de la "Ruta 200" com una commemoració activa que connecta la història de la institució amb l'entorn natural de Montserrat (tot i que Joaquima no va anar mai a Montserrat).

2. **Els conceptes de símbol i pelegrinatge:**
    - Explicar que un **símbol** és un **dibuix o objecte que serveix per a representar una idea** o una cosa de manera ràpida i sense fer servir paraules. És com un "codi secret" que tothom entén! Posar exemples de símbols: cor, sumar, colom, fletxa...
    - Reflexionar sobre la diferència entre una excursió turística i un pelegrinatge. Què és un pelegrí? Explicar que un **pelegrí** és una persona que viatja

—generalment a peu— cap a un santuari o un lloc sagrat per motius de devoció, fe o per complir una promesa.

- Presentar la ruta com un recorregut que combina l'esforç físic, l'observació de la natura i la cerca d'espais de silenci interior.

3. **Geologia**
   - Explicar l'origen de la muntanya formada per una roca anomenada **"conglomerat" o "pudinga"**. Característiques d'aquest mineral: *"Els conglomerats de Montserrat són una roca feta de **còdols i pedres petites compactades**, com si fos un **ciment natural ple de "pinyols"**. Fa milions d'anys, aquesta zona era un gran delta de riu que va deixar acumulat un munt de fang, sorra i pedres que el temps va acabar endurint de forma molt resistent. L'aigua de la pluja, el vent i el gel han anat polint i tancant les roques al llarg dels anys, creant les famoses **agulles** de la muntanya, que semblen dits gegants mirant al cel. Si mires la roca de prop, veuràs que no és llisa, sinó que està formada per centenars de pedretes de colors i mides diferents enganxades molt fort.*

4. **Llegenda de Montserrat:**
   - Llegir l'estrofa del poema de Jacint Verdaguer i treballar la llegenda dels àngels que van serrar els turons amb serres d'or: *Aquesta estrofa és del poema "Virolai", l'himne dedicat a la Mare de Déu de Montserrat que va escriure Jacint Verdaguer. Quan vagis al monestir, escoltaràs els escolanets cantant-lo. Una estrofa del Virolai diu que uns angelets van serrar les muntanyes de Montserrat. Per què ho van fer? Com van aconseguir donar a la muntanya aquestes formes tan sorprenents? Diu una llegenda que, fa molt i molt de temps, la muntanya de Montserrat era una gran roca, llisa i fosca, que s'alçava al mig del paisatge. Encara no tenia les formes punxegudes i sorprenents que coneixem avui. Segons la tradició popular, Déu va voler crear un palau meravellós a la Terra per acollir-hi la Mare de Déu. Per fer-ho, va enviar del cel un grup d'àngels amb unes serres fetes d'or pur. Els àngels van començar a serrar, tallar i esculpir la gran roca. A poc a poc, van anar donant forma a les agulles, les torres i les esquerdes que fan que Montserrat sigui tan especial. Quan van*

acabar la feina, la muntanya s'havia transformat en un indret extraordinari, amb unes formes úniques que semblaven creades per les mans dels àngels.

5. **Flora i sensibilitat ambiental:**
    - Treballar la identificació visual i aromàtica d'espècies de la zona: romaní, farigola, alzina... Flora
    - Recordar la importància del respecte a l'entorn protegit (olorar les fulles sense arrencar-les ni trencar-les).

6. **Preparació musical i literària:**
    - Escoltar i assajar la cançó del *Virolai*.

CRONOGRAMA SUGGERIT DE LA SORTIDA

10:00 h Arribada a Montserrat en autobús/cremallera, reunió del grup i qüestions pràctiques. Esmorzar a la plaça del monestir.
10:30 h Caminada cap a l'ermita de Sant Miquel. A mig camí trobarem l'estàtua de Joaquima (entre altres estàtues de fundadors/es). Segons la ràtio, podem aturar-nos-hi una part del grup pujant i l'altre baixant per fer l'observació de la pedra esculpida. La resta del dossier es pot fer en diferents llocs de la ruta (els voltants de l'ermita i la plaça del monestir són llocs prou amples). Temps estimat d'anada (caminant): 30 minuts
11:45 h Camí de retorn cap al recinte del santuari.
12:45 h Control d'accés a la basílica per escoltar el *Virolai* i visitar la maredeu.
14:00 h Dinar a la plaça o en zones habilitades per fer-hi pícnic.
15:00 h Punt de trobada de l'autobús i retorn a l'escola.

Important: cal recordar i gestionar el fet d'estar a un **PARC NATURAL** amb totes les mesures de prevenció i respecte que això comporta.

GUIA DE DINAMITZACIÓ DEL DOSSIER DE DESCOBERTA EN RUTA

1. La muntanya màgica i la geologia

- **Instrucció al grup:** Aturar-se en un lloc segur durant el camí.
- **Acció:** Demanar als alumnes que toquin la roca. Preguntar quins elements distingeixen en la massa de la pedra (còdols, sorra, ciment natural) per comprendre el concepte de roca conglomerat. Identificar amb la mirada les formes de les agulles. (Solucionari: d'esquerra a dreta, monestir, Cavall Bernat, el Camell, Sant Jeroni, el Gorro frigi i l'Elefant).

2. Dinàmica Sensorial: "Olor de natura"

- **Instrucció al grup:** Localitzar arbustos al voltant de l'ermita de Sant Miquel.
- **Acció:** Fregar suaument les fulles de romaní, farigola o d'alzina amb els dits sense trencar-les. Dibuixar la fulla dins del cercle del dossier i explicar quin record o sensació els evoca l'olor.

3. Interiorització: "El minut de silenci" i "Les vistes des de dalt"

- **Instrucció al grup:** realitzar aquesta parada als voltants de l'ermita de Sant Miquel i/o, amb precaució, des del mirador.
- **Acció:** demanar als alumnes que s'asseguin en una pedra, tanquin els ulls i facin silenci durant 60 segons. En acabar, anotaran al dossier un so de la natura que hagin sentit i com se senten per dins en aquest moment.

4. Anàlisi de l'estàtua de Joaquima de Vedruna

- **Context:** Recordar que l'obra en pedra va ser esculpida per en Jordi Coll, professor de l'Escola Vedruna de Malgrat. I que Joaquima deia: "Voldria abraçar totes les necessitats dels pobles".
- **Observació guiada:**

- Observar la posició de les mans: Què fan les mans de la Joaquima? Què vol abraçar? Quines són aquestes necessitats?
- Expressió de la cara i el cap: Està contenta o capficada? Què diries que la preocupa?
- Textura: passar la mà per la pedra per notar com sembla que Joaquima vol sortir de la roca per arribar a tothom que ho necessita.

5. Gest pelegrí i petició a la basílica

- **Gest en ruta:** dibuixar o escriure dins d'un símbol (un cor, una pedra o una estrella) unes paraules d'agraïment per al grup de classe o per a una persona estimada.
- **Gest a la basílica:** un cop vista la imatge de la Moreneta, respondre aquesta qüestió: *'Què li podries demanar perquè el món fos un lloc millor?'*

REFLEXIÓ POSTERIOR A L'AULA (L'ENDEMÀ)

1. **Posada en comú del dossier de descoberta:**
   - Revisar en grup l'exercici de relacionar dades.
   - Compartir voluntàriament les respostes de la dinàmica del minut de silenci i els records vinculats a les olors.
2. **Assemblea de tancament:**
   - Guiar un diàleg sobre l'experiència amb preguntes clau:
     - *Què significa 'caminar junts' tal com ens proposa la figura de Joaquima?*
     - *De quina manera podem aplicar els valors apresos (silenci, agraïment, ajuda mútua) en el nostre dia a dia a l'escola?*
3. **Producte final d'aula (opcional):**
   - Crear un mural col·lectiu amb la silueta de la muntanya de Montserrat on cada alumne enganxi el seu compromís o petició escrita per millorar la convivència a l'escola; o qualsevol altre detall de la sortida que pugui semblar significatiu.
   - Fer fotografies i un *reel* de la sortida per a les xarxes socials.